

УДК 349.2 (477)

Костюк Віктор Леонтійович –

доктор юридичних наук, доцент,

заступник завідувача відділу

Апарату Верховної Ради України,

професор кафедри муніципального права та адміністративно-правових дисциплін

Навчально-наукового інституту права імені І. Малиновського

Національного університету «Острозька академія»

Viktor L. Kostiuk –

doctor of juridical sciences, associate professor,

deputy head Verkhovna Rada of Ukraine Office,

professor of municipal and administrative law department,

I. Malynovskyi Training and Research Institute,

The National University of Ostroh Academy

(2 Seminarska Street, Ostroh, Rivne region, 35800)

Мозолевський Петро В'ячеславович –

магістр права

Petro V. Mozolevskiy –

LLM

Право на службу в органах місцевого самоврядування: сутність, проблеми, тенденції законодавчого забезпечення

У науковій статті досліджуються основні науково-теоретичні проблеми права на службу в органах місцевого самоврядування. Відзначено важливість здійснення чіткого та системного визначення поняття служби в органах місцевого самоврядування. Критично осмислено нововведення, щодо розуміння категорії «право на службу в органах місцевого самоврядування». Запропоновано висновки та пропозиції щодо удосконалення права на службу в органах місцевого самоврядування.

Ключові слова: державна служба; державний службовець; орган місцевого самоврядування; право на працю; право на службу в органах місцевого самоврядування; посадова особа місцевого самоврядування; законодавче забезпечення права на службу в органах місцевого самоврядування.

В научной статье исследуются основные научно-теоретические проблемы права на службу в органах местного самоуправления. Отмечена важность осуществления четкого и системного определения понятия службы в органах местного самоуправления. Критически осмысленно нововведения, в понимании категории «право на службу в органах местного самоуправления». Предложены выводы и пути совершенствования права на службу в органах местного самоуправления.

Ключевые слова: государственная служба; государственный служащий; орган местного самоуправления; должностное лицо органа местного самоуправления; право на труд; право на службу в органах местного самоуправления; законодательное обеспечение права на службу в органах местного самоуправления.

V.L. Kostiuk, P.V. Mozolevskiy *The Right to the Local Self-Government Service: the Essence, Problems, Tendencies of the Legislative Support*

The article researches the main scientific-theoretical problems of rights in local government. Possibility of making clear and system definition of service in local government concept has been noted what will provide more effective realization of rights to the services. Provisions of the Law of Ukraine “On Local Government Service” and the Law of Ukraine “On State Service” have been analyzed. The innovation in understanding of

the category “right on local government service” has been critically thought. Conclusions and ways of improving of rights on local government service have been proposed.

The article also analyzes the following main tendencies of improving legal regulation of the right in legal government: 1) development of system approach to define professional, business, moral and ethical requirements to the nationals who are recruited at local government; 2) the definition of procedure of implementation of rights to local government service (for example choosing, competition, etc.); 3) the definition of available mechanisms for concluding an employment contract; 3) providing motivation for nationals to local government service; 5) the definition of mechanisms for professional mentoring in local government; 6) the definition of clear grounds for the termination of the local government services.

Legislation support on local government services should be carried out by adding system amendments to the draft of the Labor Code of Ukraine, which is under consideration in the Verkhovna Rada of Ukraine (Ukrainian parliament) and being prepared for the second reading, and also by the way of developing and adopting a new democratic model of the Law of Ukraine “On Local Government Services” on the basis of national and international experience.

Keywords: *public service; civil servant; local government; local government official; right to work; The right to serve in local government; legal regulation of the right in legal government.*

Актуальність теми дослідження. Розбудова України як демократичної, соціальної та правової держави, на основі утвердження системи основоположних прав та свобод людини, засад верховенства права, стратегії щодо здійснення децентралізації влади через призму перерозподілу ключових повноважень між центральними та місцевими владними інституціями, передбачає за необхідне якісне та системне реформування інституту місцевого самоврядування[1, с.15-16]. Як відомо, Конституція України[2] передбачає, що «в Україні визнається і гарантується місцеве самоврядування» (ст.7), «міське самоврядування є правом територіальної громади - жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища та міста – самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України» (ст.140). У Європейській хартії місцевого самоврядування[3] передбачено, що право громадян на участь в управлінні державними справами є одним з демократичних принципів, які поділяються всіма державами - членами Ради Європи та може здійснюватися саме на місцевому рівні. Розвиток та подальше реформування інституту місцевого самоврядування, через призму подальшого організаційно-правового удосконалення, вимагає якісної та системної реформи кадрового забезпечення. У системі конституційних прав людини, право на службу в органах місцевого самоврядування є одним із найбільш основоположних та фундаментальних.

Насамперед, це стосується таких базових конституційних прав як право на працю та право на державну службу[4], [5, с.16-17] [6, с.26-28]. Основний Закон України (ст.38) передбачає, що «громадяни мають право брати участь в управлінні державними справами, у всеукраїнському та місцевих референдумах, вільно обирати і бути обраними до органів державної влади та органів місцевого самоврядування», «громадяни користуються рівним правом доступу до державної служби, а також до служби в органах місцевого самоврядування». У Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні» (ст.3) [7] передбачено, що громадяни України реалізують своє право на участь у місцевому самоврядуванні за належністю до відповідних територіальних громад. Будь-які обмеження права громадян України на участь у місцевому самоврядуванні залежно від їх раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, терміну проживання на відповідній території, за мовними чи іншими ознаками забороняються.

Постановка проблеми. У відповідності до Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування» (ст.1) [8] служба в органах місцевого самоврядування – це професійна, на постійній основі діяльність громадян України, які займають посади в органах місцевого самоврядування, що спрямована на реалізацію територіальною громадою свого права на місцеве самоврядування та окремих повноважень органів

виконавчої влади, наданих законом. При цьому, цим Законом (ст.5) встановлено, що право на службу в органах місцевого самоврядування мають громадяни України незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, терміну проживання на відповідній території. Навіть законодавчої регламентації права на службу в органах місцевого самоврядування, безперечно значно підвищило її роль та значимість у суспільстві та державі. У той же час, Кодекс законів про працю (далі – КЗпП) [9], інші акти трудового законодавства України, недостатньо чітко та системно визначають особливості правових відносин, які виникають із змісту права на службу в органах місцевого самоврядування. За таких обставин, виникає певний дисбаланс законодавчого забезпечення цього права. Разом із тим, у новітніх умовах сьогодення, законодавче забезпечення цього права потребує докорінних змін, що зумовлено новаційним реформуванням взаємодії інститутів держави та місцевого самоврядування, забезпечення якісно нові підходи до реалізації завдань, функцій та повноважень.

Невирішені проблеми. Доречно наголосити, що ключові проблеми права на службу в органах місцевого самоврядування визначені у затвердженій ще 18.03. 2015 р. урядовій Стратегії реформування державної служби та служби в органах місцевого самоврядування в Україні на період до 2017 року[10] у якій наголошено, що невід'ємною складовою стратегічних перетворень, започаткованих в Україні, є наближення державної служби та служби в органах місцевого самоврядування до європейських принципів, які висуваються до країн - кандидатів на вступ до ЄС, а також принципів «належного врядування», які закріплені рішеннями Ради Європи. До ключових проблем означених у цій Стратегії віднесено наступні: запобігання проявам корупції серед посадових осіб місцевого самоврядування; просування по службі посадових осіб місцевого самоврядування з урахуванням професійної компетентності та сумлінного виконання своїх посадових обов'язків; визначення вимог до посад служби в органах місцевого самоврядування; чіткого і прозорого механізму відповідальності посадових

осіб місцевого самоврядування, які призначаються сільським, селищним, міським головою, головою районної, районної у місті, обласної ради на конкурсній основі, за порушення вимог законодавства, невиконання чи неналежне виконання своїх обов'язків; соціального захисту посадових осіб місцевого самоврядування; удосконалення системи оплати праці посадових осіб місцевого самоврядування; відповідності системи органів місцевого самоврядування повноваженням та функціям, що вони виконують; інституційної спроможності служби в органах місцевого самоврядування; кардинального оновлення змісту діяльності кадрових служб органів місцевого самоврядування, посилення їх ролі в управлінні персоналом відповідного органу; удосконалення системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації посадових осіб місцевого самоврядування; налагодження тісного взаємозв'язку наукових досліджень з практичними потребами органів місцевого самоврядування. Закономірно, що розв'язання цих та інших проблем потребує якісного законодавчого регулювання відносин з питань служби в органах місцевого самоврядування, з урахуванням національного та міжнародного досвіду[11, с.7-9]. Значно посилює актуальність проблематики права на службу в органах місцевого самоврядування сучасні тенденції, які пов'язані із проведенням кодифікації трудового законодавства, гармонізації його положень із нормами законодавства ЄС.

Мета. Метою наукової статті є науково-теоретичне дослідження права на службу в органах місцевого самоврядування через призму сучасних тенденцій розвитку суспільства та держави, її реформаторських кроків, становлення новітнього законодавства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У юридичній літературі зазначена проблематика частково розглядалася у працях таких вчених-юристів як: В.М. Андріїв, В.І. Борденюк, В.С. Венедіктов, С.В. Венедіктов, С.Я. Вавженчук, С.В. Вишновецька, А.П. Заєць, І.В. Зуб, М.І. Іншин, М.М. Клемпарський, В.Л. Костюк, С.С.Лукаш, А.Р. Мацюк, В.П. Мельник, Н.О. Мельничук, М.О. Міщук, О.В. Москаленко, В.О. Петришин, П.Д. Пилипенко, С.М. Прилипко, О.І. Процевський, В.О. Процевський, О.В. Скрипнюк, С.М. Синчук, О. В. Тищенко,

Н.М. Хуторян, М.М. Шумило, Л.П. Шумна, Г.І. Чанишева, В.І. Щербина, О.М. Ярошенко та ін. Визнаючи вагомий вклад та наукові прогресивні підходи цих та інших вчених у розвиток інституту служби в органах місцевого самоврядування, її подальший розвиток та законодавче забезпечення, слід відзначити, що проблематика реформування та посилення права на службу в органах місцевого самоврядування набуває актуальності через призму новітніх тенденцій реформ у сфері праці.

Виклад основного матеріалу. За змістом Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування» (ст.6) державна політика щодо служби в органах місцевого самоврядування здійснюється за такими напрямками: законодавче врегулювання служби в органах місцевого самоврядування та забезпечення її ефективності; захист прав місцевого самоврядування; організація підготовки та перепідготовки кадрів для служби в органах місцевого самоврядування; правовий та соціальний захист посадових осіб місцевого самоврядування; методичне та інформаційне забезпечення служби в органах місцевого самоврядування. При цьому, консультативне та методичне забезпечення служби в органах місцевого самоврядування здійснюється центральним органом виконавчої влади з питань державної служби з урахуванням вимог чинного законодавства про місцеве самоврядування в Україні. Варто наголосити, в умовах устремління держави у бік демократичних перетворень, розвитку громадянського суспільства, місцеве самоврядування це: а) специфічний (громадсько-публічний) інститут; б) право територіальних громад регламентувати значну частину справ громадянського суспільства і управляти ними, діючи в межах закону під свою відповідальність і у власних інтересах; в) форма політичної самоорганізації локальних співтовариств; г) право й реальна спроможність органів, сформованих територіальними громадами, підконтрольних і підзвітних їм, які виражають їх спільні інтереси, організовані й функціонують на основі демократичних принципів та взаємодіють між собою, змінювати суспільні відносини та приводити їх у новий, попередньо визначений стан; д) правова форма реалізації народного суверенітету[12, с.16.]. У такому аспекті право на

службу в органах місцевого самоврядування виступає активно-правовою складовою системних демократичних перетворень, інституційного розвитку муніципальної влади. У юридичній літературі наголошується, що за своєю суттю муніципальна влада – це легітимне публічно-самоврядне волевиявлення територіальної громади, органів і посадових осіб місцевого самоврядування, що являє собою здійснення народовладдя на локально-територіальному рівні, самостійний вид суспільної політичної влади; за своїм змістом муніципальна влада – це здійснення функцій місцевого самоврядування, спрямованих на реалізацію прав і свобод людини і громадянина в межах власних (самоврядних) повноважень та окремих наданих державних повноважень; за формою муніципальна влада – це прийняття і реалізація правових актів в порядку, передбаченому Конституцією і законами України, а також нормативними актами місцевого самоврядування[13, с.17].

Характеризуючи право на службу в органах місцевого самоврядування, варто звернути на його зв'язок із правом на працю. По-перше, ці права об'єднує те, що вони покликані забезпечувати реалізацією здатності до праці, у тому числі своїх професійних навиків, знань та вмінь. По-друге, їх реалізація пов'язана із виникненням, зміною та припиненням трудових (службово-трудова) правовідносин. По-третє, їх реалізація здійснюється через укладення трудового договору. По-четверте, із змісту цих прав, впливає можливість застосування до правомочної особи заходів заохочення, а також дисциплінарної та матеріальної відповідальності.

Слід зауважити, що право на службу в органах місцевого самоврядування пов'язано із розумінням поняття «служба в органах місцевого самоврядування». Так, Падалко Г.В. визначає певні узагальнення щодо розуміння правової природи служби в органах місцевого самоврядування: 1) служба в органах місцевого самоврядування – це діяльність, насамперед, муніципального владно-управлінського характеру, а муніципальні службовці – це, перш за все, управлінські працівники, носії муніципально-владних повноважень; 2) служба в органах місцевого самоврядування – це галузь суспільного розподілу праці, а муніципальні

службовці – це фахівці з муніципального управління; 3) служба в органах місцевого самоврядування – це різновид інтелектуальної праці, а муніципальні службовці – це носії знань у галузі муніципального права та місцевого самоврядування; 4) служба в органах місцевого самоврядування – це інститут обслуговування інтересів територіальних громад, а муніципальний службовець – особа, що здійснює обслуговуючу діяльність у сфері місцевого самоврядування; 5) служба в органах місцевого самоврядування – це діяльність, змістом якої є вплив на людей, а муніципальний службовець – особа, що працює з людьми – жителями – членами відповідних територіальних громад; 6) служба в органах місцевого самоврядування – це діяльність, предметом якої є інформація, а муніципальний службовець – особа, що безпосередньо працює з інформацією; 7) служба в органах місцевого самоврядування – це різновид професійної діяльності, а муніципальний службовець – професійний працівник; 8) служба в органах місцевого самоврядування – це діяльність щодо реалізації завдань і функцій місцевого самоврядування, а муніципальний службовець – працівник, що здійснює такі функції (функціонер); 9) служба в органах місцевого самоврядування – це процес функціонування спеціально створеного інституту – органів місцевого самоврядування, а муніципальний службовець – особа, що займає посаду в органі місцевого самоврядування; 10) служба в органах місцевого самоврядування – це практична реалізація компетенції органів місцевого самоврядування, а муніципальний службовець – особа, що безпосередньо здійснює службові повноваження, передбачені посадою; 11) служба в органах місцевого самоврядування – це діяльність, що оплачується з коштів місцевого бюджету, а муніципальний службовець – особа, яка одержує грошову винагороду з коштів місцевого бюджету[14, 188-189].

Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування» (ст.5) у контексті розуміння «право на службу в органах місцевого самоврядування» встановлює, що на посаду можуть бути призначені особи, які мають відповідну освіту і професійну підготовку, володіють державною мовою та регіональними мовами в обсягах, достатніх для виконання

службових обов'язків відповідно до вимог статті 11 Закону України «Про засади державної мовної політики»[15].

За своєю суттю, право на службу в органах місцевого самоврядування – це право на здійснення громадянами України професійної діяльності шляхом зайняття посад в органах місцевого самоврядування відповідно та у порядку передбаченому законодавством. Основними ознаками права на службу в органах місцевого самоврядування є наступні: 1) передбачає здійснення професійної діяльності шляхом зайняття посад в органах місцевого самоврядування; 2) поширюється виключно на громадян України; 3) реалізація цього права провадиться за спеціальної процедурою обрання (затвердження) або на підставі конкурсу; 4) пов'язано із укладенням трудового договору та прийняттям присяг, присвоєнням спеціальної категорії (спеціального рангу) ; 5) супроводжується виникненням, зміною та припиненням службово-трудова правовідносин; 6) реалізація цього права супроводжується низкою обмежень, у тому числі з питань запобігання корупції та фінансового контролю; 7) наявність граничного віку реалізації, який становить 65 років; 8) наявність спеціальних підстав припинення; 9) підлягає державному нагляду (контролю), громадському контролю; 10) підлягає юрисдикційному захисту.

Доречно наголосити, що Верховною Радою України ще 09.02.2017 року було ухвалено нову редакцію Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування» (далі – Закон) з метою визначення принципів, правових та організаційних засад служби в органах місцевого самоврядування, умов та порядку реалізації громадянами України права на службу в органах місцевого самоврядування, у тому числі, базуючись на нормах Закону України «Про державну службу» [16],[17].

До основних новацій ухваленого Верховною Радою України Закону можна віднести до певної міри нове розуміння категорії «право на службу в органах місцевого самоврядування», зокрема: а) право на службу в органах місцевого самоврядування мають громадяни України, яким виповнилось 18 років і які вільно володіють державною мовою, за умови, що їм присвоєно ступінь вищої освіти:

для посад категорій «А» і «Б» (крім виборних посад) — магістра; для посад категорії «В» — бакалавра, молодшого бакалавра; б) посаду служби в органі місцевого самоврядування не можуть займати особи, які: досягли шістдесятип'ятирічного віку (крім службовців місцевого самоврядування, які обираються на відповідні посади); визнані в установленому порядку недієздатними або обмежено дієздатними; мають судимість за вчинення умисного злочину, якщо така судимість не погашена або не знята в установленому законом порядку; позбавлені права займати певні посади або провадити певну діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, або таку, що прирівнюється до цієї діяльності, протягом установленого строку; мають громадянство іншої держави; в) під час реалізації громадянами права на службу в органах місцевого самоврядування не допускаються будь-які форми дискримінації, визначені законодавством щодо запобігання та протидії дискримінації; г) особа, яка претендує на зайняття адміністративної посади в органах місцевого самоврядування, якщо інше не визначено законом, повинна відповідати вимогам до професійної компетентності; г) рекомендовані мінімальні вимоги до професійної компетентності осіб, які претендують на зайняття адміністративних посад, затверджуються центральним органом виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби, за погодженням із всеукраїнськими асоціаціями органів місцевого самоврядування; д) вимоги до професійної компетентності осіб, які претендують на зайняття адміністративних посад, установлюються керівником служби на основі рекомендованих мінімальних вимог; е) вимоги до професійної компетентності осіб, які претендують на зайняття адміністративної

посади, можуть змінюватися не частіше ніж один раз на рік.

З правової точки зору, пропонований підхід видається дещо вразливим, оскільки він не називає чітких законодавчих вимог щодо реалізації громадянами права на службу в органах місцевого самоврядування, адекватних форм та механізмів. Також на недосконалість положень Закону вказує те, його було повернуто до парламенту Президентом України з вмотивованими пропозиціями.

Основними тенденціями удосконалення законодавчого забезпечення права на службу в органах місцевого самоврядування є наступні: 1) розробка системних підходів до визначення професійних, ділових та морально-етичних вимог до громадян, які приймаються на службу до органів місцевого самоврядування; 2) визначення процедури здійснення права на службу в органах місцевого самоврядування (наприклад, обрання, проведення конкурсу тощо); 3) визначення доступних механізмів укладення трудового договору, умов праці посадових осіб місцевого самоврядування; 4) забезпечення мотивації громадян до служби в органах місцевого самоврядування; 5) визначення механізмів професійного наставництва в органах місцевого самоврядування; 6) визначення чітких підстав припинення служби місцевого самоврядування.

Законодавче забезпечення права на службу в органах місцевого самоврядування варто провадити шляхом внесення системних змін до проекту Трудового кодексу України[18], який знаходиться на розгляді у Верховній Раді України та готується до другого читання, а також шляхом розробки та ухвалення нової демократичної моделі Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування» на основі національного та міжнародного досвіду.

Список використаних джерел:

1. Борденюк В. І. Співвідношення місцевого самоврядування та державного управління: конституційно-правові аспекти : автореф. дис... д-ра юрид. наук : 12.00.02 / В. І. Борденюк ; Інститут законодавства Верховної Ради України. — К., 2009. — 39 с.
2. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
3. Європейська хартія місцевого самоврядування : Хартія від 15 жовтня 1985 р. // Офіційний вісник України. – 2015. – № 24. – Ст. 718.

4. Костюк В. Л. Конституційне право на працю у новітніх умовах сьогодення: науково-правовий аспект / В. Л. Костюк // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2014. – № 2 (10) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2014/n2/14kvlnpa.pdf>.
5. Іншин М. І. Проблеми правового регулювання праці державних службовців України : автореф. дис... д-ра юрид. наук : 12.00.05 / М. І. Іншин ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — К., 2005. — 39 с.
6. Костюк В. Л. Інституційні новації державної служби через призму новітнього законодавства: науково-теоретичний аспект / В. Л. Костюк // Наукові записки НаУКМА. – Том 181. Юридичні науки – Видавничий дім «Києво-Могилянська Академія». – К., 2016. – С. 26-32.
7. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 33. – Ст. 175.
8. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 7 червня 2001 року № 2493-III // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 24. – Ст. 170.
9. Кодекс законів про працю України від 10 грудня 1971 року № 322-VII (у редакції від 01.07.2017 р.) // Відомості Верховної Ради УРСР – 1971. – № 50. – Ст. 375.
10. Про схвалення Стратегії реформування державної служби та служби в органах місцевого самоврядування в Україні на період до 2017 року та затвердження плану заходів щодо її реалізації : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 березня 2015 року № 227-р // Урядовий кур'єр від 07.04.2015 р. – № 64.
11. Астапова Т. О. Адаптація зарубіжного досвіду реформування діяльності органів місцевого самоврядування в Україні : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.04 / Т. О. Астапова ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Харк. регіон. ін-т держ. упр. — Х., 2010. — 20 с.
12. Любченко П. М. Місцеве самоврядування в системі інститутів громадянського суспільства: конституційно-правовий аспект : автореф. дис... д-ра юрид. наук : 12.00.02 / П. М. Любченко ; Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого. — Х., 2008. — 40 с.
13. Батанов О. В. Муніципальна влада в Україні: конституційно-правові проблеми організації та функціонування: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.02 / О. В. Батанов ; НАН України ; Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького. — К., 2011. — 34 с.
14. Падалко Г. В. Конституційно-правовий статус посадових осіб місцевого самоврядування в Україні / Г. В. Падалко // Держава і право. — 2012. — Вип. 55. — С. 184-190.
15. Про засади державної мовної політики : Закон України від 3 липня 2012 року № 5029 // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 23. – Ст. 218.
16. Про службу в органах місцевого самоврядування : законопроект від 2489 від 30.03.2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=54569.
17. Про державну службу : Закон України від 10 грудня 2015 року № 889-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 4. – Ст. 43.
18. Трудовий кодекс : законопроект, реєстр. № 1658 від 20.05.2015р., внесений Гройманом В. Б., Денисовою Л. Л., Папієвим М. М., Кубівим С. І. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?id=&pf3516=1658&skl=9.

References:

1. V. I. Bordeniuk, Spivvidnoshennia mistsevoho samovriaduvannia ta derzhavnoho upravlinnia: konstytutsiino-pravovi aspekty : avtoref. dys... d-ra yuryd. nauk : 12.00.02 / V. I. Bordeniuk ; Instytut zakonodavstva Verkhovnoi Rady Ukrainy. — K., 2009. — 39 p.
2. Konstytutsiia Ukrainy // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. – 1996. – No. 30. – St. 141.
3. Yevropeiska khartiia mistsevoho samovriaduvannia : Khartiia vid 15 zhovtnia 1985 r. // Ofitsiinyi visnyk Ukrainy. – 2015. – No. 24. – St. 718.

4. V. L. Kostiuk, Konstytutsiine pravo na pratsiu u novitnikh umovakh sohodennia: naukovopravovyi aspekt / V. L. Kostiuk // Chasopys Natsionalnogo universytetu "Ostrozka akademiia". "Serii Pravo". – 2014. – No. 2 (10) [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2014/n2/14kvlnpa.pdf>.
5. M. I. Inshyn, Problemy pravovoho rehuliuвання pratsi derzhavnykh sluzhbovtiv Ukrainy : avtoref. dys... d-ra yuryd. nauk : 12.00.05 / M. I. Inshyn ; Kyiv. nats. un-t im. T. Shevchenka. — K., 2005. — 39 p.
6. V. L. Kostiuk. Instytutsiini novatsii derzhavnoi sluzhby cherez pryzmu novitnoho zakonodavstva: naukovoteoretychnyi aspekt / V. L. Kostiuk // Naukovi zapysky NaUKMA. – Tom 181. Yurydychni nauky – Vydavnychiy dim "Kyievo-Mohylianska Akademiia". – K., 2016. – Pp. 26-32.
7. Pro mistseve samovriaduvannya v Ukraini : Zakon Ukrainy vid 21 travnia 1997 roku No. 280/97-VR // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. – 2001. – No. 33. – St. 175.
8. Pro sluzhbu v orhanakh mistsevoho samovriaduvannya : Zakon Ukrainy vid 7 chervnia 2001 roku No. 2493-III // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. – 1997. – No. 24. – St. 170.
9. Kodeks zakoniv pro pratsiu Ukrainy vid 10 hrudnia 1971 roku No. 322-VII (u redaktsii vid 01.07.2017 r.) // Vidomosti Verkhovnoi Rady URSR – 1971. – No. 50. – St. 375.
10. Pro skhvalennia Stratehii reformuvannya derzhavnoi sluzhby ta sluzhby v orhanakh mistsevoho samovriaduvannya v Ukraini na period do 2017 roku ta zatverdzhennia planu zakhodiv shchodo yii realizatsii : Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 18 bereznia 2015 roku No. 227-r // Uriadovyi kurier vid 07.04.2015 r. – No. 64.
11. T. O. Astapova, Adaptatsiia zarubizhnogo dosvidu reformuvannya diialnosti orhaniv mistsevoho samovriaduvannya v Ukraini : avtoref. dys. ... kand. nauk z derzh. upr. : 25.00.04 / T. O. Astapova ; Nats. akad. derzh. upr. pry Prezydentovi Ukrainy, Khark. rehion. in-t derzh. upr. — Kh., 2010. — 20 p.
12. P. M. Liubchenko, Mistseve samovriaduvannya v systemi instytutiv hromadskoho suspilstva: konstytutsiino-pravovyi aspekt : avtoref. dys... d-ra yuryd. nauk : 12.00.02 / P. M. Liubchenko ; Nats. yuryd. akad. Ukrainy im. Ya. Mudroho. — Kh., 2008. — 40 p.
13. O. V. Batanov, Munitsypalna vlada v Ukraini: konstytutsiino-pravovi problemy orhanizatsii ta funktsionuvannya : avtoref. dys. ... d-ra yuryd. nauk : 12.00.02 / O. V. Batanov ; NAN Ukrainy ; In-t derzhavy i prava im. V. M. Koretskoho. — K., 2011. — 34 p.
14. H. V. Padalko, Konstytutsiino-pravovyi status posadovykh osib mistsevoho samovriaduvannya v Ukraini / H. V. Padalko // Derzhava i pravo. — 2012. — Vyp. 55. — Pp. 184-190.
15. Pro zasady derzhavnoi movnoi polityky : Zakon Ukrainy Zakon Ukrainy vid 3 lypnia 2012 roku № 5029 // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. – 2013. – No. 23. – St. 218.
16. Pro sluzhbu v orhanakh mistsevoho samovriaduvannya : zakonoproekt vid 2489 vid 30.03.2015 r. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=54569.
17. Pro derzhavnu sluzhbu : Zakon Ukrainy vid 10 hrudnia 2015 roku No. 889-VIII // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. – 2016. – No. 4. – St. 43.
18. Trudovyi kodeks : zakonoproekt, reiestr. No. 1658 vid 20.05.2015r., vnesenyi Hroimanom V. B., Denysovoiu L. L., Papiievym M. M., Kubivym S. I. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?id=&pf3516=1658&skl=9.